

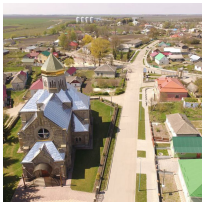
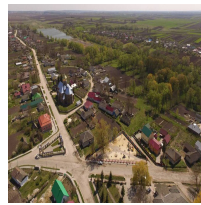
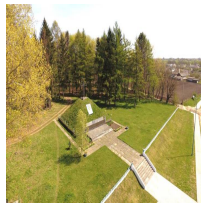
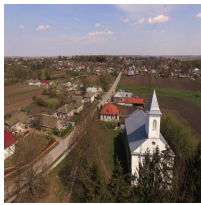
І. М. Миколів

Настасів

НАСТАСІВ – село Тернопільського району Тернопільської області. 2018 з Настасів., Йосипів. і Мар'янів. сільс. рад утвор. Настасів. сільс. об'єднану територ. громаду (44,3 км², 2607 осіб). Н. знаходиться на р. Нішла (Нічва; притока Серету, бас. Дністра), за 18 км від обл. центру та 7 км від залізнич. ст. Великий Ходачків. Площа 5,32 км². За переписом насел. 2001, мешкали 1984 особи; станом на 2019 – 1762 особи; переважно українці. Пobl. села виявлено пам'ятки пізнього палеоліту. Н. вперше згадується у писем. джерелах 1433. За нар. переказами, село заснувала Настя Чагрівна, яка була неофіц. дружиною галиц. князя Ярослава Осмомисла. Існує також легенда про те, як село спалили татари, після чого врятувалася тільки дівчина Настя. На думку місц. краєзнавця Б. Пиндуса, назва походить від чол. імені Анастас. 1578 село називалося Ретинці та належало поміщиці Ретчинській. У 17 ст. Н. спалили татари. У 18 ст. селом володіли Потоцькі, які 1701 збудували римо-катол. каплицю, а 1729 на місці греко-катол. церкви – костел Непорочного Зачаття Пресвятої Діви Марії (нині є найдавнішою спорудою Н.). 1745 Ф. Потоцький звів кляштор єзуїтів, які перебували в Н. до серед. 19 ст. У серпні 1711 сюди приїжджав рос. цар Петро I. На поч. 18 ст. тут оселилося багато вихідців з Мазовії. Після 1-го поділу Польщі 1772 Н. відійшов до Австрії (від 1867 – Австро-Угорщина). 1831 під час епідемії холери померли сотні односельців. 1841 проживали 1760 осіб; великий земел. наділ належав родині Яблоновських. 1849 засн. однокласну укр. школу, встановлено пам'ят. хрест на честь скасування кріпос. права. 1890 мешкали 3124 особи (2493 українці, 516 поляків, 115 євреїв), значна кількість земель належала Шелінським і Серватовським. На поч. 20 ст. працювали 2 цегельні, ф-ка з виготовлення черепиці, паровий млин. 1902 митрополит Андрей Шептицький освятив церкву Вознесіння Господа нашого Ісуса Христа (збереглася донині). У роки 1-ї світової війни під час боїв зруйновано багато будинків. В УСС і УГА воювали понад 30 осіб. 1920–39 – знову у складі Польщі. У міжвоєн. період діяли філії т-в «Просвіта», «Сільський господар», «Союз Українок», «Рідна школа», «Луг», «Сокіл», «Січ», «Хліборобський вишкіл молоді», а також дух. оркестр, драм. гурток, хор, кооператив, молочарня. 1934–39 – центр гміни. Від 1939 – у складі УРСР. 1940–62 – село Микулинець. р-ну. 1940 частину замож. польс. осадників і українців виселили в Сибір. Від липня 1941 до березня 1944 – під нім. окупацією. На фронтах 2-ї світової війни, перебуваючи в лавах рад. армії, загинув 121 настасівчанин. До серед. 1950-х рр. діяло підпілля ОУН–УПА. Були репресовані бл. 180 осіб. 1967 закладено

дендропарк місц. значення (102 види дерев і кущів). У 1980-х рр. колгосп «Колос» був одним із найбагатших в області, спеціалізувався на картоплярстві. Нині у селі розташ. центр. садиба підприємства «Агропродсервіс», працюють його насіннєвий, комбікорм. і соєвий заводи, а також 2 свиноферми. Розвідано поклади піску і глини. У Н. – заг.-осв. школа, дитсадок; Будинок культури, б-ка; амбулаторія заг. практики сімей. медицини. Є хор і гурт «Настасівські музики» (обидва – народні). 2012 засн. Духов. центр Божої Матері. Відкрито погруддя Т. Шевченка (1969), освячено символічну могилу борцям за волю України (1992) та фігуру «Мати-Україна» на честь Незалежності (1996). Серед видат. уродженців – географ, дійс. чл. НТШ І. Тесля (2005 йому встановлено пам'ятник), мовознавець, філософ К. Ганкевич, музикознавець, фольклорист О. Смоляк; поети І. Бережний, Я. Павуляк; живописець, графік Х. Куриця-Ціммерман; режисер, засл. діяч мистецтв України М. Джинджиристий. З Н. пов'язані життя та діяльність лікаря С. Загребельного і бандуристки Г. Білогуб-Вернигір.

Фотоілюстрації

Рекомендована література

1. Шляхами Золотого Поділля. Т. 2. Філядельфія, 1970;
2. Пиндус Б. І. Настасів і настасівчани: Істор.-краєзн. нарис. Т., 2018.

Бібліографічний опис:

Настасів / І. М. Миколів // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2020. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-70764>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).